

## **Критерії оцінювання з основ здоров'я**

**Критерії оцінювання навчальних досягнень учнів з базових дисциплін у системі загальної середньої освіти (Наказ МОН України № 1222 від 21.08.2013)**

### **Основи здоров'я**

Предмет «Основи здоров'я» має головну мету – розвивати в учнів здоров'язбережувальну компетентність: набувати знань про здоров'я і безпеку, розвивати навички безпечної поведінки для життя і здоров'я, набувати досвіду здорового і безпечного способу життя, формувати в учнів ціннісне ставлення до власного життя і здоров'я.

Тому при оцінюванні навчальних досягнень учнів необхідно враховувати володіння ними здоро'язбережувальними компетенціями, що виражаються у дієвості знань, умінь і навичок, мотивацій до здорового і безпечного способу життя та його дотримання.

В основу оцінювання навчальних досягнень учнів покладено об'єкти і характеристики навчальних досягнень учнів, які адекватно відображають рівень оволодіння ними здоров'язбережувальними компетенціями. Їх перелік наведено у таблиці.

| <b>Об'єкт оцінювання</b> | <b>Характеристики навчальних досягнень</b>                                                                                                                                                                                                                                                                                                    |
|--------------------------|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| 1. Знання                | <b>Називає</b> (елементи, складові, принципи, предмети, явища щодо здоров'я і безпеки, способи здоров'язбережувальної діяльності )                                                                                                                                                                                                            |
|                          | <b>Пояснює</b> (деталізує, доводить, аргументує свою відповідь)                                                                                                                                                                                                                                                                               |
|                          | Аналізує (виділяє істотні ознаки предметів і явищ, основні елементи і складники, встановлює функціональні і причиновонаслідкові зв'язки щодо здоров'я і безпеки)                                                                                                                                                                              |
|                          | <b>Оцінює</b> (порівнює варіанти фактів, уявлень, понять щодо здоров'я та безпеки; визначає їх переваги і недоліки; обирає відповідні критерії для упорядкування цих варіантів)                                                                                                                                                               |
| 2. Уміння і навички      | <b>Відтворює</b> (у стандартних ситуаціях виконує дії, які складають відповідні здоров'язбережувальні уміння і навички)*                                                                                                                                                                                                                      |
|                          | <b>Застосовує</b> (демонструє здатність застосовувати здоров'язбережувальні уміння і навички у частково змінених ситуаціях; виявляє здатність творчо мислити, аналізувати і оцінювати нові/частково змінені ситуації, адекватно застосовувати здоров'язбережувальні уміння і навички в ситуаціях, передбачених програмою і частково змінених) |
|                          | <b>Розвиває</b> (характеризує здатність визначати конкретні цілі, встановлювати пріоритети, складати план дій, налаштовуватися на успіх, наполегливо удосконалювати навички, сприятливі для здоров'я і безпеки)                                                                                                                               |
| 3. Мотивація             | <b>Позитивні ставлення</b> (демонструє усвідомлення цінності і переваг здорового і безпечного способу життя для себе та оточуючих)                                                                                                                                                                                                            |

|                                                          |                                                                                                                                                                                                                     |
|----------------------------------------------------------|---------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
|                                                          | <b>Позитивні наміри</b> (демонструє психологічну налаштованість на дотримання правил здорового способу життя і безпечної життєдіяльності)                                                                           |
|                                                          | <b>Рішучість</b> (демонструє усвідомлення учнем необхідності докладання особистих зусиль; його послідовність і наполегливість у реалізації позитивних намірів щодо здоров'я та безпечної життєдіяльності)           |
| 4. Реальна поведінка (діяльність у конкретних ситуаціях) | <b>Здоров'язбережувальна</b> (дотримується правил здорового і безпечного способу життя особисто)                                                                                                                    |
|                                                          | <b>Адвокаційна</b> (сприяє залученню до здорового і безпечного способу життя інших; характеризує активну і соціально спрямовану життєву позицію учня, його здатність пропагувати, переконувати, підтримувати інших) |

*\* Перелік базових умінь і навичок з основ здоров'я має місце у чинній програмі предмета «Основи здоров'я».*

Для визначення конкретного бала, окрім вищенаведених, додатково враховуються такі чинники: зовнішня допомога (повна підтримка вчителя, часткова допомога вчителя, самостійне виконання завдань, творче виконання завдань) і повнота оволодіння учнем навчальним матеріалом (елементи програми, фрагменти програми, програмовий обсяг, діяльність поза межами програмових вимог).

Усі види оцінювання навчальних досягнень учнів здійснюються за характеристиками, наведеними в таблиці.

## Рівні

### навчальних

досягнень та Бали Характеристиками навчальних досягнень  
їх узагальнені  
ознаки

|                                                      |            |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                      |
|------------------------------------------------------|------------|---|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| ✓ <b>Зна</b><br><b>ння:</b><br>Називає<br>Відтворює  | Початковий | 1 | Учень (учениця) за допомогою вчителя називає окремі факти і уявлення програмового матеріалу; потребує постійної активізації та контролю                                                                                                                                                              |
|                                                      |            | 2 | Учень (учениця) за допомогою вчителя та з використанням підручника, наочності називає окремі факти, характеризує окремі уявлення програмового матеріалу; за керівництвом і повною допомогою вчителя відтворює окремі дії здоров'язбережувальних навичок, копіює їх; потребує активізації та контролю |
| ✓ <b>Умі</b><br><b>ння:</b><br>Відтворює<br>елементи |            | 3 | Учень (учениця) користуючись підручником, наочністю називає окремі факти, уявлення, відтворює їх зміст, але не розкриває їх сутності; за безпосередньою допомогою вчителя відтворює окремі дії здоров'язбережувальних навичок; потребує активізації та контролю                                      |

|                             |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
|-----------------------------|---|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>Середній</b>             |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>✓ Знання:</b>            | 4 | Учень (учениця) з використанням підручника і наочності фрагментарно називає і відтворює уявлення та елементарні поняття; за незначної допомоги вчителя відтворює за зразком окремі дії здоров'язбережувальних навичок; виявляє ознаки позитивного ставлення до здоров'я і безпеки в окремих ситуаціях; епізодично виконує окремі правила здорового способу життя; потребує стимулювання вчителя                                                                                           |
| Називає                     |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Відтворює                   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Пояснює                     | 5 | Учень (учениця) з використанням підручника і наочності відтворює уявлення та елементарні поняття; за допомогою вчителя частково пояснює свою відповідь; за зразком самостійно відтворює окремі дії здоров'язбережувальних навичок; виявляє позитивне ставлення до здоров'я і безпеки; дотримується окремих правил здорового способу життя; потребує стимулювання вчителя                                                                                                                  |
| <b>✓ Умі</b>                |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>ння:</b>                 |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Відтворює                   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Частково                    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| застосовує                  |   | Учень (учениця) самостійно відтворює уявлення і поняття, за незначної допомоги вчителя розкриває їх сутність; за підтримки вчителя називає правила поведінки у стандартних ситуаціях; за допомогою вчителя у стандартних ситуаціях відтворює здоров'язбережувальні навички; виявляє позитивне ставлення до здоров'я і безпеки; несистематично дотримується основних правил здорового способу життя; потребує стимулювання вчителя                                                         |
| <b>✓ Мотивація:</b>         |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Позитивні ставлення         | 6 |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>✓ Реальна поведінка:</b> |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Частково                    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| здоров'язбережувальна       |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>Достатній</b>            |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>✓ Знання:</b>            | 7 | Учень (учениця) за незначної допомоги вчителя відтворює знання в програмовому обсязі, пояснює сутність уявлень і понять; за допомогою вчителя аналізує ситуації, передбачені програмою; за допомогою вчителя застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички за аналогією у стандартній ситуації; за спонукую вчителя висловлює оцінні судження про стан власного здоров'я і власну поведінку в ситуаціях, передбачених програмою; дотримується основних правил здорового способу життя |
| Називає                     |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Пояснює                     |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Аналізує                    |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>✓ Умі</b>                |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| <b>ння:</b>                 |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Відтворює                   |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |
| Застосовує                  |   |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                           |

|                             |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
|-----------------------------|----|-------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|
| <b>✓ Мотивація:</b>         |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Позитивні ставлення         | 8  | Учень (учениця) самостійно відтворює програмовий зміст матеріалу, пояснює відповіді прикладами з підручника; за допомогою вчителя аналізує ситуації, передбачені програмою, встановлює причиновонаслідкові зв'язки між складовими здоров'я та природними і соціальними чинниками; за незначної допомоги вчителя застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички у стандартних ситуаціях; висловлює оцінні судження про стан власного здоров'я і власну поведінку в ситуаціях, передбачених програмою; дотримується основних правил здорового способу життя                                                                                                      |
| Позитивні наміри            |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>✓ Реальна поведінка:</b> |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Здоров'язбережувальна       | 9  | Учень (учениця) самостійно відтворює програмовий матеріал, аргументовано пояснює його на прикладах з підручника та власного досвіду; аналізує причиновонаслідкові зв'язки на програмовому змісті матеріалу; самостійно застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички у стандартних ситуаціях; виявляє позитивні наміри щодо власного здоров'я і власної поведінки в ситуаціях, передбачених програмою; дотримується правил здорового способу життя                                                                                                                                                                                                            |
| <b>Високий</b>              |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>✓ Знання:</b>            |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Називає                     | 10 | Учень (учениця) самостійно відтворює зміст навчального матеріалу, аргументовано пояснює свої відповіді на прикладах із життя; за незначної допомоги вчителя аналізує нестандартні ситуації, встановлює причинно-наслідкові зв'язки, робить висновки; за підтримки вчителя оцінює різну інформацію щодо здоров'я і безпеки, несистематично користується додатковими джерелами інформації за окремими темами; за незначної допомоги вчителя застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички в нестандартних ситуаціях; виявляє позитивні наміри щодо власного здоров'я і власної поведінки в нестандартних ситуаціях; дотримується правил здорового способу життя |
| Пояснює                     |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Аналізує                    |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Оцінює                      |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| <b>✓ Уміння:</b>            |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Відтворює                   | 11 | Учень (учениця) оперує програмовим матеріалом, пояснює, аналізує й оцінює значимість набутих знань для власного здоров'я; аналізує нестандартні ситуації, встановлює причиннонаслідкові зв'язки, робить висновки, пропонує варіанти обґрунтованих рішень; оцінює різну інформацію щодо здоров'я і безпеки, користується додатковими джерелами інформації; самостійно застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички в нестандартних ситуаціях; виявляє наполегливість і рішучість щодо власного здоров'я і власної поведінки в нестандартних ситуаціях; дотримується правил здорового способу життя, переконує інших вести здоровий спосіб життя               |
| Застосовує                  |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |
| Розвиває                    |    |                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                                   |

✓ **Мотивація:**

Позитивні  
ставлення

Позитивні  
наміри

Рішучість

12

✓ **Реа  
льна  
поведінка:**

Здоров'язбере

жувальна

Адвокаційна

Учень (учениця) оперує програмовим матеріалом, пояснює, аналізує й оцінює значимість набутих знань для власного здоров'я і для здоров'я інших; аналізує нестандартні ситуації, встановлює причиннонаслідкові зв'язки між складовими здоров'я та його чинниками, робить висновки, узагальнення, самостійно приймає обґрунтовані рішення; оцінює різну інформацію щодо здоров'я і безпеки, поширює інформацію, отриману з додаткових джерел; застосовує здоров'язбережувальні уміння і навички в нестандартних ситуаціях з елементами творчості; виявляє наполегливість і рішучість щодо власного здоров'я та здоров'я інших, власної поведінки та поведінки інших у нестандартних ситуаціях; дотримується правил здорового способу життя, залучає інших до здорового способу життя

Оцінка з основ здоров'я має бути інструментом підтримки і заохочення на досягнення позитивних змін у знаннях, уміннях, мотиваціях і реальній поведінці (учителю потрібно пам'ятати, що в початковій школі навчальні досягнення учнів з основ здоров'я не підлягають оцінюванню). Тому необхідно позитивно оцінювати кожний крок учня (учениці), спрямований на:

- 1) підвищення рівня знань про здоров'я і безпеку життєдіяльності, здоровий спосіб життя, уміння використовувати здобуті знання для зміцнення здоров'я;
- 2) набуття умінь і навичок, що сприяють підвищенню рівня фізичної, соціальної, духовної та психічної складових здоров'я;
- 3) позитивне ставлення до здоров'я і дотримання правил здорового і безпечного способу життя.